

Liburuak

BIHARKO APAIZAK

—Gaurko apaizen ondoezari erantzun beharra.

—Sekularrak apaiztu ala apaizak sekularitu?

Azkeneko Eliz-batzar nagusia ezkerro, Eliz-berritzea serio hartua izan da kristau guztien artean. Behar bada, Batzar honen ondoren onena hau izan dugu. Batzar Nagusi honek ez zuan apaiz-erakundea, instituzioa, aurrez-aurre hartu nahiz bi dekretu eskeini. Hau zala-ta, han ta hemen, bakarkako keja batzuk sortu ziran baina herriaren aurrera ez zan horrelako kejarik irten. Gehiago oraindik. Apaiz ezkonduen arazoa ikuitze-koa zan Batzar honetan. Baina arazo hau ez zan edozeinen eskuen utzi behar», ez zan danen aurrean azaldu behar» eta Aita Santuak bere gain hartu zuan karga hori. Besterik gabe lehenengo kritikak sortu ziran. Batzar honek gai gordinegoeri eldu zion, dudik ez, baina hau, gai hau, ikuitugaitza zan, «tabu» baten pareko. Gero «Sacerdotalis Coelibatus» etorri zan, zoritxarrez gaxoaldian sortutako semea, eria, onhartugaitza.

APAIZEN ARTEKO ONDOEZA

Gaurko egunean apaizen artean ondoeza bat ba dagola ezin ukatu. Egunkariak honen berri noiznahi ematen digute. Jakina, apaiz guztiak krisi batean bizi diranik ezin esango dugu. Ez ta ere, herri ta nazio guztietan, ondoez on honek oinharri berdinak dituanik. Inglaterran ta Ipar-Ameriketean, Humanae Vitae-k agertuerazi du, Chilen, gizar-te-gaietan Elizak koraje gutxi jartzen dualako, Bilbaon, Eliz-estruktura berrien behar-eraginda, Parisen, berriz, apaiz-estilo berriak eskatuaz t. a. Honek dira nabarmendu diran gertakizun batzuk, agerikoak ta ortz-karraska sortu duten gertakizunak. Garbi dagonez, oso oinharri desberdinak dituzte. Halare kaso hoietan bi problema nagusi

LIBURUAK

nabarmentzen dira gehienik: alde batetik, apaiza gaurko eliz-moldeetan ezin dala kabitu ta estructures berriak eskatzen dituala eta, bestetik, bere eginkizuna hobeto betetzeko apaiz-izakera berriak eskatzen dituala.

Ixilean ta barruan dabilzan krisis ta korapiloak ez dira txikiagoak. Apaizen barruko burrukak gogorrek dira edozein kristauarenak bezela. Basteenak baino gogorragoak, esango genduke. Zenbat eta bereziagoa biziera hainbat eta gogorrago burruka. Eta ez galtezen erantzun ximple ta errez batzuekin konformatu: gaurko apaizek fedea galdu dute, eraberritzea besterik ez dute eskatzen, beren eginkizunetik aparte dabilta, leialtasuna galdu dute t. a. Erantzun errezak beti, errezegiak ,noski, egitazko ta jatorrak izateko.

ERANTZUNAREN BILA

Ezin esango dugu orain arte inork ez duala apaiz-arazoaren kezkarik izan. Apaizek leku gelegi artu dute Eleizaren barruan hauen bizierataz inor ez mintzatzeko. Azkeneke lau Aita Santuak, bakoitzak enziklika bana eskeini dio talde oni.

Estudioak ez-ezik, apaiz-taldearen barruan joera berriak sortu ziran. Oraindik urte asko ez dala, inondik ere apaizak praileen maillan nola jarri egin zan ahalegin guzia. Prai-leak hau egin dezakete ta apaizak zergatik ez? Hauze zan joera berriak eta talde berriak sortu dituan postura bat. Gaur joera hau erabat baztertua dago. Jokaera honen oinharria hauze zan: apaizgintzaren haunditasun ta edertasuna sendotu apaizgintza desiragarri bihurtzeko. Erakundea ona zan hauentzako. Gizonak ziran ondu behar ziranak eta gai egin.

Gaur beste erako planteamentuak datozte. Gertaeretatik Irten ta instituzioera, erakundea aztertu ta kritikatu. Planteamentu hau sanao dugu, dudik gabe, nahiz ta batzutan gordina izan. Alde hontatik poztutzekoa dugu joera hau. Joera hau atera-berri diran bi liburuetan garbi ikusten dugu.

APAIZAK SEKULARTU ALA SEKULARRAK APAIZTU?

Behar bada bi hitzetan liburu baten mamia agertu nahi izatea ximplekeria bat besterik ez da. Halare bi liburu hoién tesis, oinharrian behintzat, hontara etorriko litzake.

Duquesnek (1), apaizak gaur dauden ta diran bezela hartzen ditu. Sentidu honetan, bere lehenengo zatia otzikara sortzeko modukoa da. Apaiz izandakoen mixeriak gordinen agertzen dizkigu, nundik nora ibili diran gaurko egoerara erori arte. Batzuen batek «mixeriak» danen bistan jartzekoak ez dirala esango du. Baina ondo aztertu ta ezagutzen ez dan gaixotasun bat sendatu al diteke? Besterik gabe liburu-egileari eskerrek zor dizkagu.

Gaixotasun askoren sustraia, «mundutik», munduko bizieratik aparte egoteik dator. Orduan, apaizak mundura etorri behar du berriz ere, Hortarako apaiz-kasta autsi, talde bezela desegin beharra dago; hau erakunde, instituzio bat besterik ez bait-da.

(1) Duquesne Jacques, *Demain, une Eglise sans prêtres?*, Grasset argitaldarian, Paris, 1968, 264 horrialde.

Zer bide hartu? Gizona gizon egiten duten giza-girotan sartu: famili ta ogibidean. Elizaren onerako apaizak ezkontzeko ta profesio bat izateko eskubidea behar luteke. Mikel Urkolak (2) beste plateamentu bat dakarkigu. Honen lehenengo galdera hauxe da: apaizgintza zer da? Apaizgintzaren muina eraskinak kendu ezkeru, zuzendaritza bat besterik ez da. Zuzendaritza ta agintaritza herriarekin lotuak joan behar luteke. Gainera hauxe da gaurko gizagirotan eskatzen duana.

Herri bakoitzeko kristau-taldeak aukeratu behar lukete beren apaiza. Apaiz arrotz batek kristau talde batean sentidurik ez du, alkate arrotz batek herri batean ez daukan bezela. Erakunde hau, gaurko hau, kaltegarri zaigu ta aldatu beharra dago.

Apaizak ezkondua izan behar duan edo ez, lan egin behar duan edo ez t. a. galderak sentidurik ez du. Zuzendari edo agintari bat aukeratzekoan horrelako galderik egiten al da, izan ere? Sekularrak, hau da munduan eta mundutarren erara bizi diranak eta profesio baten jabe diranak apaizten hasten bagera, zailtasun hau bere hartan bukatuko da.

Urkola jauna liburu honetan eta analisis argi baten bidez radikal agertzen zaigu. Radikal, sustrai-sustrairaino jotzen dualako eta zirt edo zarteko erabakiak eskatzen ditualako.

PENTSAKIZUNAK

Bai bat eta bai bestea ausart eta egi zale azaltzen zaizkigu. Liburu biak jakingarriak ditugu eta egileak txalogarri. Hoen ideiekin bat etorri gindezke ala ez baina ezin ditugu inolaz ere ahaztu.

Biek erakundea astintzen dute, batak gaurko apaizen aldetik —apaizak persona bezela hartuaz— eta besteak herri-aldeak, kristau herriaren onari begiratuaz. Biek dute beren arrazoi-partea, luzarora begira, Urkolaren joera ba liteke aberatsagoa izatea baina Duquesnerena gaur-gaurkoz et giza-legeari begira ibili-errazagokoa dirudi.

Guretik ere zeozer jarri nahi genduke. Gure ustean, biharko Eleiz horretan era askotako apaizak izango ditugu: eleizgizon diranak, ezkondegabeak, profesio baten jabe diranak, giza-girotan sartua, ezkonduak, betirakoak, aldirakoak balna beti talde baten ordeko ta zuzendari.

Andoni Lecuona

(2) Urkola Mikel, Sekularrak apaiztu, Eleiz-atarian argitaldarian, Lazkao, 1968, 178 orrialde